ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԻ ԷՎԵԼԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԹԵՐԹԻ

ՕՆ ՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ՍԷՆԷ ՆՈՒՄԷՐՈ 918 ՄԱՑԻՍ 29 ՀԱՒՄԱՆ ԷՐԹԷՍԻ 1871

ԱՂԱՖՐԱՆԿԱ 10 ՅՈՒՆԻՍ 1871

ՄԵՂՈՒ ԱՂԱՑԸ

Իշ պու Մէճմուայը; Հավատաս, հէր հաֆթա ճուման էրթէսի կիւնլէրի պէջիք նիւսխէսի, սայիբ կիւնլէր Բուզնամէսի նէշր օլունաճադ տրր։
Մէնլէքի բեշ լիր Բուզնամէսի իլէ 150 ղրշ.
Ալթը այլըղը քէզալ էք . . . . . 80 »
Իւչ այլըղը քէզալ էք . . . . . 45 »
Մէճմուանլրն թանէսի 40 վէ Բուզնամէ 20 փրյ.
Տաշրաբար իչիւն պէհր նումէրօսունա փօսթ ախանէ իւճրէթի ալընաճաղը խասէթէն պէյան օլունուր։

ՀԱՅԱՏԻՍ

Իլանաթրն պէհր սրրասը պիր տէֆալրգ 5 ղրշ.
Իքի տէֆա իչիւն պէհր տէֆասընա . . 2 »
Իւչ տէֆա իչիւն պէհր տէֆասընա . . 1½ »
Իւչ տէֆատան զիատէ օլան, վէ զայէթ ուզուն իլանաթ իչիւն այրրճա բազարլըգ օլունուր։
Տաշրարատան կէլէն մէքթուպ վէ իլանաթրն բօսթա մէսարիֆլէրի, կէօնտէրենլէրին իւզերինէ օլտուզու պու մանչալտէ պէյան օլունուր։

ՈՒՄԱՒԻՐՈՒ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ, ՊԷԼԷՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷ ՄԷՎԱՏՅԷ ՆԱՖՈՒՍԱՅԷ ՍԱՅՅԻՐԻՅԷՅԷ ՄԻՒԹԱՍԱԼԻՈԳ ՊԱՏԱԶԻԹԱ

ԱՍԻԹԱՆԷ 29 ՄԱՑԻՍ

917 լինճի նիւմէրօլու Մէճմուատան պաղբյէ։

Վուգուլի մէլհուզ վէ միւճէրրէպ օլան պունճա մաղարրաթ, եմսալ վէ ղբյաս դապուլ իթմէզ տէրէճէյտէ օլտուզունտան, հալի իլէ ատի պիր թէչէպպիւստէն հասրլ օլաճաղ մէճհուլ սէմէրէտէն միւբաճճահ վէ ֆայիդ ատտ օլունմալը տրր։ Ֆարզ իստէլիմ քի, միւնթազըր վէ մէհմուլ օլունան սէմէրէ մէճհուլ օլմայրպ, սահիհ վէ միւճէրրէպ օլապիլսին, ֆաղաթի էկէր Բօմա քէնտի մէնաֆիի մախսուսէսինի պիր իսթիրհամ ուղուրունտա ֆէտա իթմէյէ միւվաֆֆաղաթի խէր խսէ, եէնէ պու միւվաֆֆաղաթրն նէթիճէսի, հագգ ու հուդուդ վէ սէլահիյէթին ասլա Շարգ քիլ իսէսինէ այնա վէ միւնհասր օլտուղու մէալ վէ նէթիճէտէ թանրթմայրպ, իլլա իսթիհամ եօլունտա այզ օլան պիր իսթիտանրն թահսիլ իտէպիլէճէյի լութֆ վէ իհսան դապիլինտէն պիր չէյ ատտ խոիպ, օլ վէճհլէ, միւսաատէ խէճէյի, վէ իլերիտէ օլ լութֆ վէ իհսանրն սույի իսթիհալ, եա գատր ու ղբյմէթ պիլինմէտի պէհանէսի իլէ եէնէ կէրէկյէ ալընապիլէճէյի թապիի, վէ մուխալիֆէթ դապուլ իթմէզ պիր էտաբէթ իզթիրարը օլաճաղը վէ պու վէճհլէ իբրիտ պիրտէ թէպտիլ վէ թաղէիր թահրիրնա կիրէպիլէճէյի, վէ ղայէթ ճիհէթինտէ հէնուզ խրիսթիյանլըգ ինթիշար պուլմադըգը, Շարգ թաղաֆրնրն մալիք վէ միւթասարրֆ օլտուղու հուգուգու գատիմ, վէ պունճա էվգաթտան պէ ու, միւթէմատիէն պիրա իսալ կէլտիյի վէ ֆիիլէն իճրաաթտա պուլունտուղու հալտէ, Շարգ բաթրիք-լիք մուդաֆէմէթինէն մահվ վէ նապէտտա օլմասը իլէ, եէրինէ Ղարպ բաթրիրլիյի սրֆաթ վէ մաղարինա իպգասը տէմէք օլաճաղը վէ պու հալտէ նէ տէ լէթճէ, մուամէլէի բէսմիյէտէ, վէսիլէի միւտախէլէի էճնէպիյէնին ատը ատգասը քէսիլէճէյինէ տայիր պիր դաբար, վէ նէ տէ մէլլէթճէ պի, մէնֆաաթ վէ մուհասէնաթը մուճիպ պիր թէտպիր վիւճուտէ կէլէճէյի միսաղնէնի թաբիի վէ պէյան տրր։ Հաթթա պէօյլէ պիր մուամէլէի ատիյէյ, մուամէլէի բէսմիյէ նաղատը իլէ պագըլըպ, էհէմմիյէթ վէ սրֆաթը բէսմիյէ վէրիլիր իսէ, Բօմանրն հիւանիւ միւվաֆֆաղաթը իւզէրինէ. մուամէլէյէ պաշլամագտան, տէմէք քի, ատէմի միւվաֆֆաղաթրն տախի հիւքմիւ, մուամէլէի բէսմիյէտէ, ճարի վէ մէրի օլաճաղ վէ ատէթա սուրէթի ի. տարէի միլլէթ վէ թէպաա, պէյնէտտէվլէթ վէ միլլէթ ճէրէյան խտէպիլիր իքէն, չիմտի տէվլէթ իլէ Բօմա տախի միւշթէրէք հիւքմինէ, գօնուլաճաղ, վէ Բօմայա թէպաայի տէվլէթի ալիյէ հաղգընտա, վէ պատէզին Բօմանրն սահիպի օլան ինթալեա տէվլէթինէ տախի պիր սրֆաթը հիմայէ վէ հաղգը հիւքիմէթ վէրիլէճէք, վէ չիրքէթ դապուլ իթմէզ հուդուդու ֆատիշահի բայմալ վէ միւնդասրմէ օլաճաղ, էվ չիմտի-յէ դատտր հէր նէվի ահանամէ եա գօնգօրտաթօէսասընտան վէ թէֆէրրիւաթրնտան միւսթէհնա վէ սէրպէսթ օլան Տէվլէթի ալիյէ պիր Հասունուն եա թէվապինինն իճրայի մէբրալէրի իչին պատէզին սէրպէսթիյէթի իսթիգլալիյէթի քեամիլէսի պաղլանաճաղ, վէ տօղրուտան տօղրու թէպաասընրն իտարէսի հաղգընտա տէրքեար օլան, վէ Տէրսաատէթ իմբէրաթօրլուղու, եանի եէնի Բօմա թէսմիյէ օլունան պէլատէնին հայիզ օլտուղու մէէզունիյէթ, հուտուտ ալթընա, վէ Ղարպ բաթրիրլիյի նիզամաթը թահթընա տախի Բիօբա-կանտանրն Հասունուն մէբմար եէրինէ կէլմէսի իչին, պինլերճէ տէհրլէրտէն պէրու պունա չալըշըպ, իտինիլէմէյէն մէէզունիյէթ, պունտան պէօյլէ իսթիլինէ պիլինէճէք, պու վէճհ իլէ, մէզհէպ վէսիլէսինէ իսթինատէն, մէմալիքի մահրուսէի Շահանէտտէ հիչ պիր մէճպուրիյէթ օլմասրը-զը հալտէ, խաբիճատէն պիր միւտախէլէ վէսիլէսի վէ հիւքմի տահա կիրէճէք, էօյլէ պիր հիւքմ քի, հիչ պիր գանուն վէ նիզամ վէ հուտուտ թանրմայրպ վաղթ ու հալին իճապը-նա կէօրէ, հէր չէյ տին վէ մէզհէպ սրֆաթը կիյտիրէրէք, հէր մէրամրը սիւհուլէթլէ, իլէրի կէթիրէպիլէճէք, վէ պու հալտէ, հէյեթի թէպաայա մալ վէ էմլաքլէրի իլէ պէրաբէր, պիր սրֆաթը հիմայէ հասր խոիպ, անդէ-րին քէմա քեան նաղատէթինի տէր էօհտէ օլունաճաղ նասրլ քի, ասլը ֆասլը վէ վիւճուտու օլմայան, վէ կէօյա պին սէրիզ եիւզ էլլի իւչթա-րիսի միլատիյէսինտէ, Ֆանսա սէֆիրի Մ. Լաֆալէթ վաղթինտէ ադտ օ-լունան պիր խէյալի ահանամէյէ իսթինատէն վուգու պուլան պիր պահս վէ իտտասայի վահիյէնին մէվզույի թէղէբրիւր օլտուղու, ըէամի սուրէթտէ պաղը թաղաֆտան իրայէ վէ տէրմէյան օլունտու։ Հասունիսթէ-ֆաղաթրն տախի հիւքմիւ, մուամէլէի բէսմիյէտէ, ճարի վէ մէրի օլաճաղ վէ ատէթա սուրէթի ի. տարէի միլլէթ վէ թէպաա, պէյնէտտէվլէթ վէ միլլէթ ճէրէյան խտէպիլիր իքէն, չիմտի տէվլէթ իլէ Բօմա տախի միւշթէրէք հիւքմինէ, գօնուլաճաղ, վէ Բօմայա թէպաայի տէվլէթի ալիյէ հաղգընտա, վէ պատէզին Բօմանրն սահիպի օլան ինթալեա տէվլէթինէ տախի պիր սրֆաթը հիմայէ վէ հաղգը հիւքիմէթ վէրիլէճէք, վէ չիրքէթ դապուլ իթմէզ հուդուդու ֆատիշահի բայմալ վէ միւնդասրմէ օլաճաղ, էվ չիմտի-յէ դատտր հէր նէվի ահանամէ եա գօնգօրտաթօէսասընտան վէ թէֆէրրիւաթրնտան միւսթէհնա վէ սէրպէսթ օլան Տէվլէթի ալիյէ պիր Հասունուն եա թէվապինինն իճրայի մէբրալէրի իչին պատէզին սէրպէսթիյէթի իսթիգլալիյէթի քեամիլէսի պաղլանաճաղ, վէ տօղրուտան տօղրու թէպաասընրն իտարէսի հաղգընտա տէրքեար օլան, վէ Տէրսաատէթ իմբէրաթօրլուղու, եանի եէնի Բօմա թէսմիյէ օլունան պէլատէնին հայիզ օլտուղու մէէզունիյէթ, հուտուտ ալթընա, վէ Ղարպ բաթրիրլիյի նիզամաթը թահթընա տախի Բիօբա-կանտանրն Հասունուն մէբմար եէրինէ կէլմէսի իչին, պինլերճէ տէհրլէրտէն պէրու պունա չալըշըպ, իտինիլէմէյէն մէէզունիյէթ, պունտան պէօյլէ իսթիլինէ պիլինէճէք, պու վէճհ իլէ, մէզհէպ վէսիլէսինէ իսթինատէն, մէմալիքի մահրուսէի Շահանէտտէ հիչ պիր մէճպուրիյէթ օլմասրը-զը հալտէ, խաբիճատէն պիր միւտախէլէ վէսիլէսի վէ հիւքմի տահա կիրէճէք, էօյլէ պիր հիւքմ քի, հիչ պիր գանուն վէ նիզամ վէ հուտուտ թանրմայրպ վաղթ ու հալին իճապը-նա կէօրէ, հէր չէյ տին վէ մէզհէպ սրֆաթը կիյտիրէրէք, հէր մէրամրը սիւհուլէթլէ, իլէրի կէթիրէպիլէճէք, վէ պու հալտէ, հէյեթի թէպաայա մալ վէ էմլաքլէրի իլէ պէրաբէր, պիր սրֆաթը հիմայէ հասր խոիպ, անդէ-րին քէմա քեան նաղատէթինի տէր էօհտէ օլունաճաղ նասրլ քի, ասլը ֆասլը վէ վիւճուտու օլմայան, վէ կէօյա պին սէրիզ եիւզ էլլի իւչթա-րիսի միլատիյէսինտէ, Ֆանսա սէֆիրի Մ. Լաֆալէթ վաղթինտէ ադտ օ-լունան պիր խէյալի ահանամէյէ իսթինատէն վուգու պուլան պիր պահս վէ իտտասայի վահիյէնին մէվզույի թէղէբրիւր օլտուղու, ըէամի սուրէթտէ պաղը թաղաֆտան իրայէ վէ տէրմէյան օլունտու։ Հասունիսթէ-

ԵԷՏԻՆՃԻ ՊԻՆՏ

Հասունիսթ ֆրդասրնրն չու վէճհ իլէ պիրտէն պիրէ թահվիլի լեսան վէ մէպլէքէ դապար վէրմէկլերի հէր հալտէ պիր հիքմէթէ մէպնի տիր։ Վուգու պուլան պունճա թաղ-սիրաթլարընրն ագտը իչին, վէ նէզ-տի տէվլէթի Սալիյէտէ թէպտիյէի զիմմէթ իթմէք էֆքեարը իլէ զա-հիրտէ կէօյա իթիտալ վէ սուլհ վէ սատաղաթը միւտէլլիլ օլան իշպու թարիդ վէ թէտապիր չարէսի պալէա-տէ մուհարրեր մէհաղիրտէն սալիմէ վէ արի օլմասընը չէօյլէ տուրսուն պէլ քիմ ծնլարա գրյասէն պիր գաչ գաթ մաղարրաթը միւթէզամմին տիր։ Էվվէլա պէօյլէ պիր թէտապիրէ հիչ հաճէթ եօղ տուր, չիւնքի բուէսսա-յի բուհանիյէնին սուրէթի ինթիսապ վէ նասպլէրինտէ, իսլահաթա միւհ-թաճ եէրլէրինի, տէվլէթի Ալիյէ միւ-շահէտտէ իյլէտիքտէ, թէպաասը իլէ բույէթ վէ ֆաղ վէ իսլահ իտէպի-լիր։ Բօմանրն միւտախէլէսինէ եա թէֆասսուրթունա եա թաստիգինէ աս-լա հաճէթ եօղ տուր։ Տէվլէթի Ալի-յինին թէպաասը հաղգընտա ճարի օլան նաղատէթի ճէլիլէսի հէր չէյէ շամիլ իքէն, չիմտի գալգըպ, թէ-ֆէրրիւաթա գալգըշըրգտա, վէ Բօ-մանրն միւտախէլէսինի բէսմէն տա-վէթ իյլէտիքտէ, Բօմանրն հաղգը նաղատէթինի բէսմէն թանրմագ, վէ իսլամ օլտուղու ճիհէթլէ, Բօմանա հիչ պիր միւնասիպ վէ մէճպուրիյէթի եօղ իքէն, Բօմանրն նաղատէթի թահ-թընա կիրմէք տէմէք տիր։ Պու պապ-տէ էվվէլա Ղարպ տէվլէթլէրինին Բօմա իլէ տէրքեար օլան միւնասէ-պէթլէրի, տէվլէթի Ալիյէճէ էմսալ վէ գրյաս օլամագ, չիւնքի անլէրին Ղարպ բաթրիրլիյի սրֆաթընա թա-պի օլմալարը չէօյլէ տուրսուն, ինթի-խապ օլունան բուէսսայի բուհանիյէ-նին հիւքմի քէնտիլէրինճէ տախի ճարի վէ շամիլ օլաճաղընտան, օլ վէճհլէ ինթիխապլարընտա պիր միւ-տախէլէլէրի ճայէղ օլապիլմիշ տիր։

Հալ պու քի, Տէվլէթի ալիյէ, իսլամիյէթ ճիհէթի իլէ, թէպաայի ղայի միւսլիմ ճէմիյէթլէրինին ու-մուրու բուհանիյէսինի տէր էօհտէ իտէն զէվաթրն հիւքմի բուհանի-սինտէն քիւլլիյէն սէրպէսթ վէ միւս-թէնա տրր, վէ պու հալտէ, բիյա-սէթի բուհանիյէյ թայէին օլունա-ճաղ չու եա պու զէվաթրն սուրէթի ին-թիխապրնտան ասլա քէնտիսինճէ պիր մուհասէնաթ վէ ֆայիտէ կէօրիւլմէզ։ Անճաղ Տէվլէթճէ պիր մաղարրաթ դու հուրի էսէրինի միւշահատէ իյլէ-

տիքտէ, հագգը նաղարէթի իճապլն-ճա տայիմա անլէ՛ին թէէտիպ վէ իս-լահ վէ աղլ ու թաբտ իտէպլիմէք իւզրէ, սէրպէսթ վէ մէհզուն տուր։

Պիլ ֆարզ, ցեվ լեթի ալիյէ Բօմա իլէ պիր միւնասէպէթլէ, գօնգօրտա-թօ էսասը իւզէրինէ պաղլանսըն, ֆագաթ իլէրիտէ Բօմանըն քեար վէ քիսպէ միւսթէնէտ օլան մեզհէպ տէ-սիսէլերինէ տայանամայըպ, ագտ օ-լան գօնգօրտաթօյու եա ահտնամէ-յի քէնտի քէնտիսինէ շագգ իտիպ աթ-մաղա մէճպուր պուլունաճադ, վէ թէպասը տախի պէօյլէ հուգուգու գատիմէսինի իպթալ վէ իվալ իտէն ահտնամէ էսասընը գապուլ իտէմէ-յէճէյինտէն, ցեվ լեթի ալիյէ, Բօմա թէպալիէթի թահթընա կիրմէք իւզ-րէ, թէպասընը նէ վէճհէլ, իճապար վէ իզաճ իտէճէք, չիւնքի թէպասը Բօմա քիլիսէսի իլէ, մեզհէպճէ հէմ էգքեար վէ միւթթէգիդ վէ մեր-պութ իսէտէ, սայիր Լաթինլէր կիպի, մէրպութ վէ թապի տէյիլ տիր։ վէ պու պապտէ, թէպասընըն Բօմա իլէ օլան միւնասէպէթի քէնտիլէրինէ ա-յիտ պիր չէյ օլմագտան նաչի, մու-ամէլէի ըէսմիյէ տայիրէսինէ կիրէմէզ։ սանիէն ապա վէ ֆիիլէն հուգուգ եօգ իտտասընտա պուլունան վէ ան-ճագ Բօմասան հուգուգ նամը իլէ սահիհէն լութֆ վէ իհսան թահսի-լինէ չէգրշան վէ օլ սայէտէ մեճհուլ վէ ասըլսըզ վէ իբիտէ պիրտէ թէպ-տիլ օլապիլէճէք պիր իհսանա տէսթ-ըէս օլապիլմէք խիւլեասը իլէ կէզէն ֆրգա, մալ ի՛ք վէ միւթասարրըֆ օլ-մատըզը պիր չէյտէն նասը՞լ սահիհէն ցեվ լեթի ալիյէյէ պիր հիսսէ չըգա-բապիլէճէք։

Սալ իսէն պիլ ֆարզ քէնտիլէրին-տէ հիչ եօգ իտտասընտա՞ պուլուն-տուգլարը պիր հուգուգա տեվ լեթի Ալիյէյի հիսսէտար իթմէ.բլիք սահիհ օլսուն։ Ցեվ լեթի Ալիյէ թարաֆը-տան իսլամ օլտուղու ճիհէթլէ, պէօյ-լէ պիր ումուրու մեզհէպկիյէյ այիտ թէբլիֆին, ըէհինի գապուլ օլամա-յաճաղը մէյտանտա տուր, վէ գա-պուլ տիմէք տախի իսթէնիլսէ, պուն-տան ցեվ լեթճէ հիչ մահսէնաթ վէ ֆայիտէ վէ սէմերէ հասբլ օլամայա-ճաղընտան մատտա, հաթթա միւ-սաֆաթ գայիտէսինին իսլալընա սէ-պէպկիյէթ վերիլիպ, նաֆիլէ պիր թա-գըմ զոյլէ վէ մեզհէպճէ մէսուլիյէթ վէ միւշքիլաթը քէնտի իւզերինէ ճէլպ վէ տավէթ իտէճէյի վէ պու եիւզտէն պիր թագըմ գէյլ ու գալ հասբլ օլաճաղընա մէպնի, ցեվ լեթին լիսանա կէլէճէյի էտնա միւթալէա իլէ զահիր վէ նիւմայան տուր։

Տեվֆիկ։

ՄՕՆՖ. ՖՐԱՆԳԻՑԷՆ ՈՒՂՂԱՓԱՌ ՀԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԱԾ ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Մօնսիսնեօր Ֆրանքի հաշտութեան պատրուակաւ կուզէ որ արեւելեան Հայ կաթողիկէ հասարակութիւնը անզգալի ե-ղանակաւ մը ինք զինքը սպաննէ, (1) պա-

(1) Ազգայնութիւնը ժողովրդեան մը իր կամաց եւ գործողութեանց տէր ըլլալու իրաւունք ունենալուն վրրա կը կա-յանայ, որովհետեւ ազգը բարոյական ան-հատ մը ըսել է, որ եթէ առանձին կամք եւ ներգործութիւն չունենայ մեռեալ կհամ-րուի։ Արդ տէրութեան հպատակ ժողո-վուրդ մը ազգութիւն ունենալու համար դէթ ի կրօնականս պէտք է իր կամացը եւ գործողութեանց տէր ըլլալ։ բայց չիկայ կրօնք մը որ իր հպատակաց այսպիսի ազա-տութիւն չնորհէ։ եւս առաւել կաթողիկէ կրօնքը։ ի՞նչ է ուրեմն Օսմանեան տէրու-թեան մէջ ժողովրդոց կաթողիկէ կրօ-

հանջելովը որ անիկայ կերպով մը իր ներ-կայ կացութենէն հրաժարի, որ ուրիշ բան ըսել չըլլար, եթէ ո՛չ Հռովմայու վերջին ժամանակներուն մէջ ըրած պատժական որոշողութիւնները իրը հիմն դնել խնդրոյն եւ ըստ այսմ Հայ հասարակութեան մէ՛ջ ի գործ դրուած եղելութիւնքը քննադա-տել։ Արդեօք այսպիսի քննադատու-թիւն մը հետեւորդէն սկսել չ՚ըլլա՞ր գործքը։

Նոյն հասարակութիւնը 1870 յուն-վար 25 ի յայտարարութեամբը պարզ եւ յստակ բայատրած էր իր եկեղեցական հնաւանդ ինքնօրէնութիւնը։ ի հարկէ այդ յայտարարութիւնը անգործ բաղձանք մը չէր։ ըստ այսմ գործադրական հետեւու-թիւն մը պէտք էր ունենալ։ ինչո՞ւ ու-րեմն իրաւանց խնդիրը թողլով հետեւորդ եղելութեանց վրա ձեռք կը զարնէ։

Եկեղեցական ինքնօրէնութիւնը ըստ ինքեան ապօրինաւոր բան մը չէ, եւ ոչ քահանայապետական գլխաւորութեանը հա-կառակ։ ապա ուրեմն այս ինքնօրէնու-թիւնը պահել ուզող հասարակութիւն մը Ս. Պապին գլխաւորութիւնը ուրացած չըլ-լար։ ապա թէ ո՛չ եկեղեցին Քրիստոսի խոստման զօրութեամբը եւ հոգոյն Սրբ-բոյ պաշտպանութեամբը ո՛ր եւ իցէ մոլո-րութենէ զերծ ըլլալովը, այսպիսի գոր-ծածութեան մը 'ի հնուց անտի մինչեւ ցայ-սօր իւր ծոցին մէջ ո՛չ երբէք կրնար ու-նենալ, որ այն սկզբանց հաւատոյ եւ ուղիղ վարդապետութեան հակառակ ըլլար։ Այս անժխտելի սկզբան եւ ողջամիտ վարդապե-տութեան վրա հիմնուած է ուրեմն Մաց-օթթա երեւելի հեղինակին խօսքը որ իր բարոյական Աստուածաբանութեանը մէ՛ջ 'ի ճառն Բ. այսպէս կը վարդապետէ «թէ «որ քահանայապետին հրամանը (կըսէ) չես «կատարեր, ըստ որում հրամանը քեզի «դժուարին ու խիստ կերեւայ, կամ անոր «իշխանութեան սահմանէն դուրս, կամ քե-«զի դէմ ունեցած ատելութենէն կամ «վրէժխնդրութենէն առաջ եկած, հերձ-«ուածոյ չես, վասն զի այս անհնազան-«դութիւնը քահանայապետին գլխաւորու-«թեան իշխանութիւնը չը ճանչնալ է։ «(եւ կաւելցնէ ըսելով թէ) վարդապետ-«ները առ հասարակ այսպէս կը սորվեցնեն «տես 'ի Բալլ. էջ. Ց.»։

Այսպիսի դիպուածոց համար է ու-րեմն եւ Ինոսվկենտիոս Գ. Սրբազան քա-հանայապետին այն հռչակաւոր խօսքը՝ որ Արեւելեան Հայ Կաթոլիկ Հասարակու-թեան գործոցը համար Հռովմայէն տրուած վերջին որոշողութեանց վրայօք կը հրչ-մարտի։ «Աստուծոյ դատաստանը (կըսէ) «ճշմարտութեան վրայ կը հիմնի՝ որն որ «ո՛չ կը խաբէ եւ ոչ կը խաբուի, իսկ ե-«կեղեցւոյ դատաստանը՝ առ կամ ան կար-«ծիքներուն կը հետեւի, որոնք շատ «անգամ կը խաբեն եւ կը խաբուին, «ուստի եւ այս պատճառաւ շատ անգամ «կը պատահի՝ որ մէկ մը Աստուծոյ առ-«ջեւ կապուած ըլլալով, եկեղեցւոյ «առջեւը ազատ մնայ. կամ Աստու-«ծոյ առջին ազատ ըլլալով՝ եկեղեցւոյ «դատաւնքոյն ներքեւ իյնայ»։ Ինն. Գլ. Գ. յաղագս բանադրանաց։ Այսպէս կը խօ-սէր քահանայապետը, որովհետեւ եկե-

նիւ տարբեր ազգութիւններ ունենալը. եթէ սեփական լեզու եւ սեփական արա-բողութիւն ունենալուն վրրա է առնց ազգ ըսուիլը. կամ թէ առանձին եկեղե-ցական կանոններով վարուելուն համար. այսպիսի ազգութիւնը առանձին կամքէ եւ առանձին ներգործութենէ զուրկ ըլ-լալով մեռեալ ազգութիւն մը կհամրուի։ Առնցմէ տարբեր պէտք է ըլլալ ուրեմն իւ-րաքանչիւրոց համար սեփական ազգու-թիւն ըսուածը, որպէս զի ազգ մը 'ի կեն-դանութեան եւ 'ի յաջողութեան մնայ. ասիկայ մի միայն ազգային եկեղեցական ինքնօրէնութիւն է որով հասարակութիւն մը իր կամացը եւ գործողութեանց տէր ըլ-լալով, իր կենսական զօրութեան գոր-ծադրութեանը կարող կըլլայ, ուստի հե-տեւաբար ով որ 'ի՛նքնաս ինքնօրէնութեան կաչխատի, ազգի մը սպանութիւնը դի-տած կըլլայ, եւս առաւել նոյն ինքն ազ-գը ինոյն յորդորելովը անիկայ անձնաս-պանութեան հրաւիրած կըլլայ։

ղեցւոյ դատաստանը մինակ ան ճշմար-տութիւնները՝ օրինաւորութիւնները եւ արդարութիւնները անսխալ կերպով կը ծանուցանէ, որոնք արդէն յայտնեալ են. եւ ոչ եթէ որ եւ իցէ ճշմարտութիւնները՝ օրինաւորութիւնները եւ արդարութիւն-ները։ Ըստ այսմ Արեւելեան Կաթողիկէ Հայ հասարակութիւնը իրաւամբ կրնայ պատասխանել Սրբազան Գելասիոս քահա-նայապետին խօսքովը՝ որ կանոնագրոյն 47 կանոնն է, երբ բանադրանքը «անի-րաւ է, (կըսէ) պէտք չէ արձակում իրնդ-րել», եւ սրբոյ Օգոստինոսի կանոնովը միատեղ համարձակ երկրորդել, որ նոյն կանոնագրոյն 87 րդ. թիւն է. «յանիրա-ւի բանադրողը՝ իրեն կը վնասէ եւ ո՛չ ուրիշին»։

Բէվերսուրուս կոնդակը՝ որ Հռովմա-յու վերջին գործոցը եւ ապգային յուզման-ցը հիմն է եւ մի միայն պատճառ մերկա-ցընել կուզէ Հայոց եկեղեցին իր սեփա-կան զարդէն, որ Պատրիարքական ինքնօ-րէնութիւն է, եւ իրեն սեփականել. սա-կայն այդ զարդը Պատրիարքաց սեփական զարդ ըլլալով, վասն զի ինչուան աս օրս Պատրիարքական աթոռները կրեցին, ստո-րին է քան զդիւաւորութիւն, որ սեփա-կան զարդն է քահանայապետաց. ուրեմն այդ Պատրիարքական ինքնօրէնութեան սե-փականութեամբը քահանայապետը ոչ եր-բէք կրնայ զարդարուիլ իբրեւ քահանա-յապետ, որ է ըսել իր գլխաւորութեան իշխանութեանը վրայ բան մը չաւելցնար։ Ուրեմն Բէվերսուրուսի դրութեամբը ո՛չ թէ Ս. Պապին քահանայապետական իշ-խանութիւնը, այլ անոր սոսկ Արեւմտեան Պատրիարքութիւնը եւս զարդարելու մի-ջամտութիւն մըն է. բայց որովհետեւ ու-րիշի սեփականութեան ձեռք կարնելը բը-նական օրէնքէ արգիլած է. եւ ի մասնա-ւորի ո՛ եւ իցէ Պատրիարքութեան մը միւս Պատրիարքաց իրաւանց մինչամտութիւնը ի կանոնաց եկեղեցւոյ արգիլած է. ու-րեմն Հայ Կաթողիկէ եկեղեցին իրաւամբ կրնայ ընդդիմանալ. ինչպէս ժամանակով Ս. Իգնատիոս Կ. Պոլսոյ Պատրիարքը իր եկեղեցւոյն ինքնուրոյնութիւնը պահելու համար Հռովմայ պահանջմանցը դէմ ընդ-դիմացաւ։

Այսպէս ըլլալով՝ ո՞չ ապաքէն կա-տարելապէս կատուդուի Հայ Կաթողիկէ հասարակութեան վրայ վերոյիշեալ Մաց-օթթայէն՝ Ինոսվկենտիոս Գ.-ին՝ Ս. Գե-լասիոսին եւ սրբոյն Օգոստինոսի խօսքե-րը։ Եւ զարմանալի բան չէ ասանկ յայտնի գործոյ մը մէջ Մօնս. Ֆրանքիյին անուղ-ղակի ճամբաներով առաջարկած հաշտու-թեան կերպը։ Արդեօք դայթակղելի ալ չըլլար՝ այսպիսի յայտնի անիրաւութեան մը դարման չը մատուցուիլը. եւ իրը պար-կեշտացնելու համար իրաւանց խնդիրը թողլով՝ եղելութեանց վրայօք խօսակցի-լը։

ՀՅԱՎՈՏԻՍԱԹԸ ՄԻԻԹԷՆԼԻՑԷ

Շէհրի Զօր սանճաղը միթասարրըֆ-լըղը, ռիւթպէի մէյրի միրանի իլէ, Պաղ-տատ բուսումաթ նազիրը սապրգը սապ-տէթլու Հաշիմ էֆէնտիյէ թէվճիհ պույ-րուլմուշ տուր։

— Պավիէրա գրալը, Ռուսիա իմբէ-ռաթօրու խանէտանընը, Միւնիխ չէհրի-նի պիյարէթ իլէմէյէ տավէթ իթմիշ տիր։

— Իթալեանըն հարպիյէ նազիրը, գա-լէպարըն տէր հալ թէճհիզ վէ իգթիղա իտէն զանսայրին տէր անպար իտիլմէսի-նի էմր իլէտիլի կիպի, Իթալեա սէվա-հիլինին մուհաֆազասը ղըմնընտա իսպի տէնիզ լաղըմլարընըն իշթիրա գըլընմա-սընը, Վէնէտիքտէ տէնիզ լաղըմլարը գօ-միսիօնունա էմր կէօնտէրիլմիշ տիր։

— Փարիս ֆուգարալարընա թէվզի օլունմադ վէ քիլիսէլէրտէ եաղմա օլու-նան էրզադը մուգատտէսէնին իհտա վէ իթասը իշին Բարա թարաֆընտան 60,000 ֆրանգ կէօնտէրիլմէքտէ օլտուղու զազէ-թալարտա մուհարրէր տիր։

— Իթալեա գրալը, յունիս այը էվա-սիթինտէ Բօմայա ազիմէթ պույուրուպ, պիր էյամ արամ վէ իգամէթ իտէճէքլէր տիր։ Պու միւնասէպէթլէ Գուիբինալ սա-

բայընընն տայիրէլերի՝ թէվեին գըլընմասը էմր օլտուղունտան, հիւքիւմէթին պաղ թէչրիֆաթճըսը, պու «էֆէպէ մէպնի ֆը-բանսայա տօղրու եօլա չըգ-ին տուր։

— Լֆիէնեի մայիս 25 թարիխէ վարշավիատան Օզթայն Ցայթունվ նամ զազէթայա չէօյլէ եաղըլը տուր։

Վարշավիայա եագրն Բօլշնոյ չէհրինտէ, պու սէնէ, սէնէի սապը-գալարտան տահա զիյատէ թալիմ-լէր իճրա օլունտուղու սէօյլէնիյօր։ պունտան պաղգա թօր թալիմի տա-խի օլունույօր իմիշ, քէզալիք բէք չօգ պէօլիւբլէր օլարագ թէբաբիւմ իթմիշ օլան ասքէրլէրէ, մուհարէպէ էնասընտա իճրա օլունան կէօնա կէօն թալիմլէր վէ հարաքէթլէր իճ-րա իթտիրիլիյօր։ Իշպու ամէլիյաթը ասքէրիյէ էնասընտա, էլէքթրիք վասէթասը իլէ ըզըդ օլաճագ վէ պա-լան ուշուրուլաճագ վէ զըրհլը գաբ-ըլը լոգոմոթիվ արապալարը գուլբա-նըլաճագ իմիշ վէ շըմէնտրֆէր իլէ խասթա գուլբանեալարը չօգ զայրէթ իտէճէրլէր իմիշ։

— Ֆէվայիտի Օսմանիյէ գուլբանեասը արթըգ Ազիզիյէ նամը յրլա թէսմիյէ օլուն-մուշ, վէ գուլբանեայի մէղքիւր վաբօրլարը-նըն իշլետիլի պէօյիւք իսկէլէլերին տիրէք-թօրլուգ մէմուրիյէթի Ավրամիտէս էֆէն-տիյէ հէվալէ օլունմուշ վէ Ատալար վէ Գատը քէօյ վէ Այթէֆանօսա իշլէյէն վա-բօրլար տախի այրը պիր իտարէ թահթը-նա վաղ իտիլմիշ օլտուղու Լէվանթ էֆ-բալտտա մուհարրէր տիր։

— Պէլճիգանըն Օսթէնտ շէհրինտէն եաղըլըպ ընա կէօլ է, իշիւնտիւ Նաբօլէօնուն սըր քեաթիպի Մ. Ռի-էթլի, Ինկիլթէրրանըն Տուվր շէհ-ըլինտէն կէլիպ Օսթէնտ շէհրինտէն կէչմիշ վէ Մ. Ռուէ իլէ պէրապէր եի-նէ Ինկիլթէրրայա ալտէթ իլէմիշ տիր։

— Շուրայի Տեվլեթ ըէյիսի տեվ-լեթլու Քեամիլ բաշա հաղրէթլէրի։ սասրիրի Շահանէնին Արապիսթան-տա իճրա էյլէտիրլերի ֆիւթուհաթ-լար իւզերինէ պիր շիր նազմ էյլէյիպ, ճէնապը հաղրէթի Շահանէյէ թագ-տիմ իթմիշ, վէ զաթը հաղրէթի Միւ-լիւքեանէլէրի թագտիր վէ թահսին իլէ, շիրի մեզքիւրէ նազմ եաբըլ-մասընը էմր պույուրմուշլար տուր։

— Ֆէխամէթլու տեվլեթլու Խը-տիվի Մըսրը բաշա հաղրէթլերինին սըր քեաթիպի Աբրահամ էֆէնտինի Մա-սըրնամ Մըսրը վաբօրու իլէ Տէր սաա-տէթէ կէլտիյի վէ ֆէխամէթլու տեվ-լեթլու Խըտիվի Մըսրը բաշա հաղ-ըէթլերինին պու սէնէ Սթանպօլա կէլ-մէք նիյէթինտէ օլմատըզը Լա Թիւր-քիտէ մուհարրէր տիր։

— Լօնիմիզտէքի բազար ի թէսի կիւնիւ, զաթը Սատաբէթբէնահի թարաֆընտան, Ֆրանսա սէֆիրի ճէ-նապէլինէ իբրամէն պիր զիյաֆէթ քէշիտէ օլունաճագ տուր։

— Ֆայուում նամ Մըսրը հարպ վա-բօրու, բէրշէմպէ կիւնիւ Կէրլէյիկէ կիտիպ, պիր գաչ հաֆթատան պէ-բու Պրուսատա իգամէթ իթմէ.քտէ օլան տեվլեթլու Մանսուր բաշա հաղ-ըէթլերինի ալըպ իսկէնտէրիյէ կէօ-թիւրէճէք տիր։

— Զըդան չարշամպա կիւնիւ ալ-թը գըլթա զըրհլը սէֆայինի Օսմա-նիյէ, իճրայի թալիմ իշին Մարմարա աչըրընա կիթմիշ վէ պատէհու ավ-տէթ իյլէմիշ իսէտէ, օն իրի գըթա-տան միւրէքքէթ օլան պիւթիւն զըրհ-լը տօնանմա էօնիւմիզտէքի բազար իրթէսի կիւնիւ Մարմարայա կիտիպ իճրայի թալիմ իյլէյճէքլերի իշի-տիլիյօր։

— Փարիստէ վուգու պուլան իխ-

— Ամեն ինչ ինձ համար դարձավ մի մեծ հանելուկ։

— Ինչպես հանելուկ, ինչպես հանելուկ, — գլուխը գլխի տալով կրկնեց Հովսեփը։ Ինչպես հանելուկ, ինչպես հանելուկ։ Ինչպես հանելուկ։ Ինչպես հանելուկ։

Շ ՎԱՅ ԴՈՎ ԴՈՂԳԱՍՈՒՍԳ
ԴՈՂԳՈՆԱՇԱՏՅՈՒ Ն ՆԿԱՍՈՒՈ
ՎԴՈՅՈՒԵՏ Վ

ԴՈՂԳԲՏԴՎԵՆԼԱԿԱՎ ՌԱԿՈՆՍԳ
ՌԺԿՇՈՆ ՎՍԵԱՍՈՎՌ ՎԱԿՇՈՍ

՝ Ժաղրանս դրով վիճերդի հդկո
՞Հելիրօե հիմոռանգով վչվեռոնդր գվնոգի
հտդդռոմելիմոցվել տաղանմանոմ
վոնդդ բիատո ռվդրվի վոնբլվ տոր
՞ռաց դչոով ճրվոտոռոնբլ հդվիհնո գնդ
՞ռանվեռոչ հի հդդ 28 գվնիդ Լռվեռոնվ
դ՞ռեռվ եռոդրանս դ՞ռոնվբլռով տաղանե
՞եռոչ վդվնոբլ գվ՞դ՞ռվռոնվ դչոով ռոտգ
՞ռվ Ա՞տանվբլռով դչոովդդ ծ՞դ՞դի դ՞ռ
՞ռանոտ վաղդռ վդռվ 170 գվնիդ՞տոցվբլ
վիրտաղդաղտանե գնանոգդանանոտ տանե
՞ռանբլռոր հտոովեռնվ դռ՞ռանոտ ռանոգռոգ
Ա՞ռոգ դ՞ռանոտ ռանգանոտ դ՞ռանոտ դ՞ռ
՞ռանոգ դ՞ռանոտ դ՞ռ